

Prawidłowy rozwój dziecka

[psycholog Kamila Kroc](#)

Kiedy na świat przychodzi dziecko, rodzice od początku zabiegają o to, by noworodkowi było jak najlepiej – karmią, przewijają, uspokajają, noszą na rękach. Bezustannie towarzyszą im też obawy i wątpliwości, czy ich pociecha rozwija się w sposób prawidłowy, czy nie prezentuje jakichś odchyień od norm przewidzianych na danym etapie wiekowym. Przewrażliwieni rodzice często każde zachowanie szkraba interpretują jako zapowiedź opóźnień w rozwoju albo symptomy choroby. Boją się, kiedy dziecko je za dużo albo nie ma apetytu, kiedy ciągle płacze albo jest nad wyraz spokojne, kiedy śpi bez kołysania albo kiedy bezustannie płacze w nocy.

Kiedy dziecko rozwija się prawidłowo?

Naturalną reakcją rodziców są ich obawy o rozwój własnego dziecka. Ze względu na większą świadomość ludzi, jak i dostęp do wiedzy medycznej, chociażby w Internecie, rodzice mogą być praktycznie na bieżąco i monitorować rozwój własnego szkraba, porównując go do obowiązujących standardów. Opiekunowie śledzą **siatki centylowe**, czytają na temat rozwoju psychospołecznego dzieci, ząbkowania itp. Zastanawiają się: Czy waga i wzrost mojego dziecka są w porządku? Czy wystarczająco dużo mówi, uśmiecha się, przytula, je, pije itd.? Czy nie unika kontaktów z rówieśnikami? Czy prezentuje prawidłowy poziom rozwoju umysłowego? A jak przedstawia się kondycja psychiczna i emocjonalna dziecka? A może maluch ma już [ADHD](#) albo globalne [zaburzenia rozwojowe](#), [autyzm wczesnodziecięcy](#), [zespół Aspergera](#), zespół Retta albo nawet [upośledzenie umysłowe](#)? A może przejawia **deficyty parcjalne**? W umysłach rodziców zaczyna pojawiać się wiele wątpliwości.

Prawidłowy rozwój dziecka tak naprawdę to pojęcie bardzo względne, bowiem każdy maluch ma indywidualne tempo rozwoju. Fakt, że **roczne dziecko** mówi tylko 20, a nie 30 słów nie przesądza przecież o jakiejś patologii rozwojowej. Oczywiście, zadaniem rodziców jest baczne obserwowanie dziecka i wychwytywanie wszelkich niepokojących sygnałów w rozwoju maluszka. Wczesna interwencja i profesjonalna pomoc może przecież wyeliminować różne zaburzenia w zakresie rozwoju psychomotorycznego dziecka. Należy pamiętać, że niektóre nieprawidłowości funkcjonowania uwidaczniają się dopiero wraz z wiekiem, kiedy rodzice zaczynają dostrzegać, że ich dziecko odstaje na tle grupy rówieśniczej. Kiedy pojawiają się pierwsze wątpliwości, warto skonsultować się z pediatrą, który zna objawy, mogące świadczyć o opóźnionym bądź nieprawidłowym rozwoju szkraba. Jednak diagnoza „opóźnienia w rozwoju” musi być stawiana ostrożnie. Przecież rozwój dziecka stanowi tak naprawdę wypadkową wielu czynników, z których często nie zdajemy sobie sprawy - geny, przebieg ciąży, wpływy środowiska, wychowanie, rówieśnicy, aktywność własna malucha itp.

Rozwój dziecka w pierwszym roku życia

Najlepszym obserwatorem dziecka jest jego matka, która potrafi wychwycić najbardziej subtelne odchylenia od normy w zachowaniach maluszka. Stwierdzenie nieprawidłowości w rozwoju dziecka czasem jest bardzo trudne, chociażby ze względu na różnice indywidualne. Każde dziecko jest inne, ma inny temperament, rodzi się z różną masą urodzeniową, wzrostem, wykazuje odmienne tempo nabywania różnych umiejętności. Czasami samym pediatrom niełatwo postawić prawidłową diagnozę. Nie da się przecież odnieść do standardowych norm i porównywać z rówieśnikami dziecka, które urodziło się z trzema punktami w skali Apgar, dziecka urodzonego w zamartwicy albo dziecka, którego matka w ciąży paliła papierosy, z noworodkiem z alkoholowym zespołem płodowym. Każde z tych szkrabów startuje z innego pułapu i ich sposób rozwoju będzie odmienny.

Dla łatwiejszej oceny prawidłowego rozwoju dzieci sporządzono wiele wykresów, norm i tabel, w których można wyczytać, jaką umiejętność dziecko powinno nabyć na danym etapie rozwoju. Są to jednak wytyczne względne, gdyż jak wiadomo nie wszystkie maluchy zaczynają mówić, ząbkować czy chodzić w tym samym czasie.

- Pierwszy miesiąc życia dziecka – reaguje na dźwięki, zaciska rękę na przedmiocie, przestaje płakać na głos matki, wykonuje ruchy ssania, pojawiają się prapoczątki unoszenia główki z pozycji na brzuchu.
- Drugi miesiąc życia dziecka – uśmiecha się, odwraca głowę w kierunku dźwięku, wydaje pojedyncze dźwięki, śledzi wzrokiem poruszające się obiekty, wysoko podnosi główkę z pozycji na brzuchu, obraca się z boku na plecy.
- Trzeci miesiąc życia dziecka – przytrzymuje i potrząsa grzechotką, śledzi przedmiot, ożywia się na widok ludzi, odwzajemnia uśmiech, unosi się na przedramionach z pozycji na brzuchu, unosi głowę stabilnie, wydaje artykułowane dźwięki.
- Czwarty miesiąc życia dziecka – siedzi podparte poduszkami, przewraca się z boku na plecy i z pleców na bok, głośno się śmieje, sięga po przedmioty i wkłada je do buzi, odróżnia rodziców, odpowiada dźwiękiem, gdy się do niego mówi, przytrzymywane pod pachy porusza nogami, jakby chciało chodzić.
- Piąty miesiąc życia dziecka – podciągnięte za ręce siedzi, sięga oburącz po przedmioty, poznaje siebie w lustrze, głośno się śmieje, bawi się zabawkami, zaczyna pełzać.
- Szósty miesiąc życia dziecka – sięga po przedmioty jedną ręką, gaworzy, otwiera usta na widok jedzenia, przyciąga stopy do ust, turla się i pełza, dobrze siedzi.
- Siódmy miesiąc życia dziecka – siedzi samodzielnie bez podparcia, pełza do tyłu, przekłada zabawkę z rąk do rąk, szuka schowanego przedmiotu, zabiega o kontakt z ludźmi, je łyżeczką, powtarza wielokrotnie te same sylaby, raczkuje.
- Ósmy miesiąc życia dziecka – siedzi bez podparcia, siada samodzielnie, stoi z podparciem, chwyta trzema palcami, reaguje lękiem na obce osoby, bawi się w „a ku ku”, samo je herbatnik, wokalizuje cztery różne sylaby, np. ma-ma, ba-ba, da-da, ta-ta.
- **Dziewiąty miesiąc życia dziecka** – naśladuje ruchy, np. pa-pa, siada na nocniku, reaguje na swoje imię, stawia pierwsze kroki, przytrzymując się, pewnie siedzi i stoi z podparciem.
- Dziesiąty miesiąc życia dziecka – pije z kubeczka, rozumie proste polecenia, wyjmuje klocki z pudełka, samodzielnie wstaje z miejsca, bawi się w „koci koci łapci”.
- Jedenasty miesiąc życia dziecka – stoi bez podparcia, utrzymuje ciężar ciała na dwóch nogach, podnosi zabawki, kucając, chodzi trzymane za rękę lub robi kilka kroków samo, wkłada mniejsze przedmioty do większych.

- Dwunasty miesiąc życia dziecka – wysadzone w porę korzysta z nocnika, mówi „mama” i „tata”, wskazuje nazwany przedmiot, samodzielnie chodzi.

Powyższy harmonogram dojrzewania dziecka jest bardzo ogólny, ale pozwala zorientować się mniej więcej rodzicom, czy ich maluszek wkomponowuje się w przewidziane normy. Warto jednak pamiętać, że prawidłowy **rozwój dziecka** zależy od wielu zmiennych, np. prawidłowej diety, ilości snu, stymulacji rozwojowej, kontaktów z rówieśnikami czy zaplecza socjalnego rodziców.

autyzm.abczdrowie.pl